

ОБРЕ Е ДА СЕ ЗНАЕ ЗА: БОЛНОГЛЕДАЧИ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Конфедеративен департамент за
икономика, образование и научни
изследвания

Държавен секретариат за икономика
SECO

Ако сте наети да се грижите за някого в дома му и да помагате в домакинството.

Наети сте да помагате на някого въпреки за ежедневните задължения? Ако работите в частно домакинство в Швейцария, имате посочените по-долу права и задължения.

Приложими основни правила: В Швейцария този вид дейност¹ се упражнява в рамките на трудово правоотношение и, за разлика от правната норма в други страни, не може да се упражнява под формата на самостоятелна заетост.

Следователно ще бъдете назначени на трудов договор, ако се грижите за едно или повече лица в частно домакинство.

Внимание: Тук не става въпрос за медицински грижи. Такива могат да се извършват само от съответно квалифициран и одобрен персонал.

Какви условия на труд са в сила в Швейцария?

- Защита на личността и личния живот
- 4 седмици отпуск на година
- 1 почивен ден на седмица, с който можете да разполагате свободно (освен ако не бъде договорено, че тези почивни дни ще бъдат ползвани в края на заетостта)
- Съобразяване със здравето: без претоварване или преумора (например да се избягва денонощна заетост без почивка в продължение на 7 дни и задължително отзоваване при повикване от лицето, за което полагате грижи)
- Достатъчно храна и заключваща се, чиста, топла стая с достъп до баня
- Грижи и медицинско лечение в случай на заболяване или злополука
- Разумен, законосъобразен срок за предизвестие при безсрочни трудови договори
- Социално осигуряване (семеен надбавки, застраховка „Злополука“ и т.н.).

Всички горепосочени точки се уреждат с **трудов договор**. Кантоналните **Стандартни трудови договори (NAV)** съдържат допълнителни регламенти, които важат, ако не е договорено нещо друго.

Преглед на всички кантонални стандартни трудови договори за домакинство:
www.seco.admin.ch/kantonale-nav-hauswirtschaft

Указание към образеца на стандартен трудов договор за допълване на кантоналните стандартни трудови договори за служители в домакинството съгласно чл. 359, ал. 2 от Облигационното право

Следните точки са включени в образеца на стандартния трудов договор:

- Седмично работно време, седмична почивка
- Заплащане на присъственото време
- Допълнително заплащане за нощен и извънреден труд
- Прекратяване на трудовото правоотношение

www.seco.admin.ch/24-stunden-betreuung

Заплата за болногледачи

По принцип важат **минималните заплати**, които в националния **стандартен трудов договор за работа в домакинство**² са посочени като брутна заплата на час:

- неквалифициран работник 18.90 шв.фр.
- неквалифициран работник с поне 4 години професионален стаж в домакинство 20.75 шв.фр.
- квалифициран с конф. професионален сертификат ЕВА³ 20.75 шв.фр.
- конф. сертификат за правоспособност EFZ⁴ 22.85 шв.фр.

Времето, през което сте на **разположение в домакинството**, се счита за заетост, за която можете да поискате трудово възнаграждение в подходящ размер.

Ако живеете и се храните при лицето, за което се грижите, могат да Ви бъдат удържани не повече от следните суми (съгласно чл. 11 от Регламента за осигуряване за старост и за преживели лица⁵):

- Храната и настаняването на работниците в домакинството се оценяват на 33.00 шв.фр. на ден (това съответства на 990.00 шв.фр на месец).
- Ако работодателят не предостави пълен пансион и настаняване, сумата трябва да бъде разпределена, както следва:
 - Закуска: 3.50 шв.фр.
 - Обяд: 10.00 шв.фр.
 - Вечеря: 8.00 шв.фр.
 - Настаняване: 11.50 шв.фр.

Това трябва да се вземе предвид в договора с частното домакинство и също така да бъде приспаднато при определяне на цената.

За трудови правоотношения чрез големи компании за отдаване на персонал под наем може да се приложи и общозадължителният **Общ трудов договор GAV за отдаване на персонал под наем**⁶.

Условия за пребиваване на чужденци

Често се набира персонал от чужбина. Работниците идват в Швейцария само за срока на работата като болногледачи и живеят заедно с лицето, за което се грижат.

Частните домакинства могат да назначават само **швейцарски граждани**, лица с документ за пребиваване С или граждани на ЕС/ЕАСТ. Също така може да се наеме някой, който живее в чужбина и идва в Швейцария само за да работи като болногледач (**жител на пограничен район**⁷).

Рамкови условия:

- За ЕС-27 важи пълното право за свободно движение на хора⁸.
- За Хърватска са в сила преходни разпоредби. При осигуряване на трудова заетост работодателят винаги трябва да разполага с разрешение за работа.
- Ако заетостта трае не повече от 3 месеца или 90 дни през календарната година, е достатъчна регистрация на **онлайн гишето чрез работодателя** (<https://meweb.admin.ch/meldeverfahren>).
- Ако заетостта трае повече от 3 месеца, трябва да се регистрирате⁹ в срок от 14 дни след

пристигането си и преди постъпване на работа в общината по местоживееене на лицето, за което ще се грижите (на работодателя), и да подадете заявление за разрешение за пребиваване. За целта ще Ви бъде необходим Вашият паспорт/ идентификационен номер и писмена декларация за назначаване от работодателя. Разрешението се дава за срока на трудовото отношение. При назначаване чрез фирма за отдаване на персонал под наем меродавен е договорът за назначаване между частното домакинство и фирмата за отдаване на персонал под наем.

Продължавате да живеете в чужбина и ще пътувате само за да работите като болногледач:

- Трябва да се регистрирате в общината по местоживееене на лицето, за което работите, като пребиваващ на седмична база.
- Поне веднъж седмично трябва да се връщате в населеното място в чужбина, където живеете.

Не е възможно директно назначаване от чужбина на чужденци от държави, които не са членки на ЕС/ЕАСТ. Граждани на трети страни, които вече пребивават в Швейцария, могат да извършват дейност като болногледачи без разрешение, ако имат едно от следните разрешения за пребиваване:

- Разрешение за пребиваване С
- Разрешение за пребиваване в рамките на събиране на семейство на швейцарски граждани, както и лица с разрешение за пребиваване В или разрешение за пребиваване С

При необходимост могат да се наемат други категории лица като болногледачи, при което задължително трябва да се осигури разрешително от кантонния пазар на труда или от миграционната служба¹⁰.

¹ Внимание: Тук не става въпрос за медицински грижи. Такива могат да се извършват само от съответно квалифициран и одобрен персонал. Трябва да бъдете назначени директно от частно домакинство или предприятие за осигуряване на персонал.

² SR 221.215.329.4

³ Като домакин или завършено двугодишно професионално основно образование, което е подходящо за извършваната дейност.

⁴ Като специалист в домакинството или с най-малко три години основно професионално обучение, което е подходящо за извършване на домакинска работа.

⁵ SR 831.101

⁶ AVE GAV отдаване на персонал под наем: www.seco.admin.ch/gav-personalverleih

⁷ В този случай работодателят трябва да гарантира, че болногледачът ще се регистрира като седмично пребиваващ в общината по местоживееене на работодателя в Швейцария и най-малко веднъж седмично ще се връща в населеното място в чужбина, където живее.

⁸ От 1 юни 2016 г. за 2 държави членки на ЕС (Румъния и България) важи пълното право за свободно движение на хора. На 10 май 2017 г. Федералният съвет реши временно да определи квоти на разрешителните В (предпазна клауза).

⁹ Как точно са дефинирани тези процеси, се решава на кантонно ниво.

¹⁰ Признати бежанци (лична карта В), временно приети лица (лична карта F), временно приети бежанци (лична карта F), лица с тежки случаи (В), ако все още нямат право на платена работа.

Допълнителна информация

- www.arbeit.swiss
> Трудов посредник > Частно трудово посредничество и отдаване на персонал под наем
- www.careinfo.ch
> Информация > мигранти болногледачи
- www.bern.ch
> Теми> Здраве, възраст и социални въпроси
- > Възраст и пенсиониране > Помощ и грижа в дома
- www.caritas.ch
- www.prosenectute.ch
- Информационен лист "Работа като домашен помощник AHV/IV":
www.ahv-iv.ch/p/2.06.d
- Информационен лист "Опростен метод на изготвяне на разчетите":
www.ahv-iv.ch/p/2.07.d
- Информационни брошури на интернет страниците на кантоналните инспекторати по труда:
www.iva-ch.ch/arbeitsgebende/arbeitsinspektorate-ch.html

Контакт

SECO | Условя на труд
info.ab@seco.admin.ch | www.seco.admin.ch